

Hallituksen esitys Eduskunnalle postipalvelulain muuttamisesta

ESITYKSEN PÄÄASIALLINEN SISÄLTÖ

Esityksessä ehdotetaan muutettavaksi postipalvelulain postitoiminnan valvontamaksua koskevia säännöksiä. Ehdotetulla lailla kumottaisiin Viestintäviraston maksuista annetun liikenne- ja viestintäministeriön asetuksen postitoiminnan valvontamaksua koskevat säännökset.

Esityksen tavoitteena on postipalvelulain postitoiminnan valvontamaksun uudistaminen siten, että Eduskunnan perustuslakivaliokunnan tekemät linjaukset tietynlaisten maksujen valtiosääntöoikeudellisesta veronluonteisuudesta otettaisiin huomioon. Esityksellä pyritään täyttämään postitoiminnan valvontamaksun osalta perustuslain 81 §:n 1 momentissa valtion veroille asetetut vaatimukset.

Esityksessä ehdotetaan, että nykyisin pääasiassa Viestintäviraston maksuja koskevaan asetukseen sisältyvistä postitoiminnan valvontamaksua koskevista seikoista säädettäisiin kokonaisuudessaan postipalvelulaissa. Lisäksi kyseistä sääntelyä ehdotetaan selkeytettäväksi ja täsmennettäväksi siten, että se täyttää verolaeille asetetut vaatimukset. Vielä ehdotetaan eräitä muita lähinnä teknisluonteisia muutoksia. Kysymys on siten pääasiassa säädösteknisistä muutoksista, joilla ei sisällöllisesti muuteta nykyistä oikeustilaa.

Ehdotettu laki on tarkoitettu tulemaan voimaan 1 päivänä tammikuuta 2006.

SISÄLLYSLUETTELO

ESITYKSEN PÄÄASIALLINEN SISÄLTÖ	1
SISÄLLYSLUETTELO	2
YLEISPERUSTELUT	3
1. Johdanto	3
2. Nykytila.....	3
2.1. Lainsäädäntö ja käytäntö.....	3
2.1.1. Viestintäviraston tehtävät.....	3
Viestintävirasto nettobudjetoituna virastona	3
Viestintäviraston tuloarviot vuosina 2004 ja 2005.....	4
2.1.2. Postitoiminnan valvontamaksu	5
2.2. Kansainvälinen kehitys sekä ulkomaiden ja EU:n lainsäädäntö.....	6
2.3. Nykytilan arviointi.....	7
3. Esityksen tavoitteet ja keskeiset ehdotukset.....	7
3.1. Tavoitteet.....	7
3.2. Keskeiset ehdotukset	7
4. Esityksen vaikutukset.....	7
5. Asian valmistelu	7
5.1. Valmisteluvaiheet ja -aineisto	7
5.2. Lausunnot ja niiden huomioon ottaminen.....	8
YKSITYISKOHTAISET PERUSTELUT.....	9
1. Lakiehdotuksen perustelut	9
2. Tarkemmat säännökset ja määräykset.....	11
3. Voimaantulo	11
4. Suhde perustuslakiin ja säätämisyjärjestys	11
LAKIEHDOTUKSET	14
postipalvelulain muuttamisesta	14
LIITE	16
RINNAKKAISTEKSTIT	16
postipalvelulain muuttamisesta	16

YLEISPERUSTELUT

1. Johdanto

Liikenne- ja viestintäministeriön hallinnonalaan kuuluvan Viestintäviraston rahoitus ja maksut, joilla se rahoittaa toimintaansa, ovat jatkuvan kehittämistyön kohteena. Eduskunnan perustuslakivaliokunta teki lausunnoissaan PeVL 61/2002 ja PeVL 3/2003 linjauksia tietynlaisten maksujen valtiosääntöoikeudellisesta veronluonteisuudesta. Kyseiset perustuslakivaliokunnan kannanotot koskivat viestintämarkkinalailla (393/2003) säädettyä viestintämarkkinamaksua. Kannanotot olivat siinä määrin merkittäviä ja aiemmista näkemyksistä poikkeavia, että kaikkia Viestintäviraston maksuja katsottiin tarpeelliseksi arvioida kokonaisuudessaan siltä kannalta, täyttävätkö ne perustuslain 81 §:ssä asetetut vaatimukset. Tämän arvioinnin perusteella katsottiin välttämättömäksi laatia hallituksen esitys postipalvelulain muuttamisesta.

2. Nykytila

2.1. Lainsäädäntö ja käytäntö

2.1.1. Viestintäviraston tehtävät

Viestintävirasto on liikenne- ja viestintäministeriön hallinnonalalla toimiva viranomaisena, jonka keskeisenä tavoitteena on tietoyhteiskuntakehityksen edistäminen toimialallaan.

Viestintäviraston tehtävistä säädetään viestintämarkkinalaissa, radiotaajuuksista ja telelaitteista annetussa laissa (1015/2001), postipalvelulaissa (313/2001), televisio- ja radio-toiminnasta annetussa laissa (744/1998), valtion televisio- ja radiorahastosta annetussa laissa (745/1998), sähköisen viestinnän tie-

tosuojalaissa (516/2004), eräiden suojauksen purkujärjestelmien kieltämisestä annetussa laissa (1117/2001), sähköisistä allekirjoituksista annetussa laissa (14/2003), verkkotunnuksissa (228/2003) sekä viestintähallinnosta annetussa laissa (625/2001).

Viestintävirasto nettobudjetoituna virastona

Viestintävirasto on valtion talousarviossa nettobudjetoitu virasto, joka kattaa toimintansa kustannukset pääosin keräämillään maksuilla. Viestintäviraston tuotot koostuvat valtion maksuperustelain (150/1992) mukaisen julkisoikeudellisten suoritteiden tuotoista ja erityislakien mukaisen suoritteiden tuotoista.

Vuoden 2004 talousarviossa Viestintäviraston toimintamenomomentin bruttomenot olivat 31,8 miljoonaa euroa ja bruttotulot 25,8 miljoonaa euroa. Nettomenot olivat 6 miljoonaa euroa. Nettomenotarpeesta noin 3,5 miljoonaa euroa aiheutui kertaluonteisesta jaksottamisperusteen muutoksesta. Momentille 11.19.04 veronluonteisiin tuloihin oli arvioitu kertyvän yhteensä 2,5 miljoonaa euroa viestintämarkkinamaksuja ja teleurakointimaksuja. Nämä tulot oli otettu huomioon Viestintäviraston toimintamenomomentin mitoituksessa.

Vuoden 2005 talousarviossa viraston toimintamenomomentin bruttomenot ovat 32,2 miljoonaa euroa ja bruttotulot 28,4 miljoonaa euroa. Nettomenot ovat 3,8 miljoonaa euroa. Viestintämarkkinamaksu, teleurakointimaksu ja tietoturvamaksu, yhteensä 3,1 miljoonaa euroa, tuloutetaan verotuloihin momentille 11.19.04. Nämä tulot on otettu huomioon Viestintäviraston toimintamenomomentin mitoituksessa.

Viestintäviraston tuloarviot vuosina 2004 ja 2005

Maksulaji	Maksun peruste	Asiakkaat, joilta maksu peritään	Ennuste v. 2004	Tuloarvio v. 2005
Viestintämarkkinalaki				
Viestintämarkkina-maksut	Viestintävirastolle viestintämarkkinalaissa säädettyjen teleyrityksiä koskevien tehtävien aiheuttamat kustannukset	toimiluvan haltijat teletointailmoitus-velvolliset teleyritykset	2 385 000	2 400 000
Teleurakointimaksut	Viestintävirastolle viestintämarkkinalaissa säädettyjen teleurakoitsijoita koskevien tehtävien aiheuttamat kustannukset	teleurakoitsijat	138 000	130 000
Sähköisen viestinnän tietosuojalaki				
Tietoturvamaksut	Viestintävirastolle sähköisen viestinnän tietosuojalaissa säädettyjen teleyrityksiä koskevien tehtävien aiheuttamat kustannukset	toimiluvan haltijat teletointailmoitus-velvolliset teleyritykset	385 000	540 000
Valtion televisio- ja radiorahastosta annettu laki				
Korvaus valtion televisio- ja radiorahastosta	valtion televisio- ja radiorahastolain mukainen korvaus tv-maksujen perimisestä ja tarkastuksesta sekä televisio- ja radio-toiminnasta annetun lain valvonnasta	valtion televisio- ja radiorahasto	11 000 000	11 902 000
Postipalvelulaki				
Postitoiminnan valvontamaksut	postiyrityksen valvonnasta vuosittain perittävä valvontamaksu	postiyritykset	1 247 000	1 232 000
Viestintäviraston maksuista annettu asetus				
Radiolähtettimien lupamaksut	oikeudesta pitää hallussa ja käyttää luvanvaraista radiolähetintä	yksityishenkilöt yritykset julkisyhteisöt muut	4 662 000	4 803 000
Taajuusmaksut	oikeudesta pitää hallussa ja käyttää matkaviestinverkon, viranomaisverkon (VIRVE) tai rautateiden GSM-R-radiojärjestelmän tukiasemien luvanvaraisia radiolähtettä tai ilmatieteen radioviestinnän radiosondijärjestelmän luvanvaraisia radiolähtettä	radioverko-operaattorit Sisäasianministeriö (VIRVE) radiosondijärjestelmien luvan haltijat	6 844 000	6 082 000
Taajuussuunnittelumaksu	sotilaalliseen maanpuolustukseen liittyvä taajuussuunnittelu	puolustusvoimat	268 000	270 000
Radiolähtettimien valvontamaksut	Suomessa kaupan pidettävät ja maahan tuodut radiolähtetimet	valmistajat ja maahantuojat	57	-
Radiolaitteiden hyväksyntämaksut	radiolaitteiden tyyppihyväksynnät tai yksittäisten laitteiden hyväksynnät		1 000	1 500
Radioasemien tarkastusmaksut	radiolaitteen tai radioaseman käyttöönotto- tai muutostarkastukset	paikallisradiotoimintaa harjoittavat yritykset ja yhteisöt	22 000	8 000

Radioviestinnän tutkinto- ja todistusmaksut	radiolähetintä, meriradio- tai radioamatööri viestintään käytävien tutkinto- ja todistusmaksut	yksityishenkilöt	135 000	149 000
Viestintäverkon numerointimaksut	oikeudesta käyttää viestintäverkon numeroa tai tunnusta	teleyritykset tai SMS-palvelunumeron haltijat	2 587 000	2 500 000
Verkkotunnusmaksut	uuden verkkotunnuksen myöntäminen, verkkotunnuksen muutos ja verkkotunnuksen siirtäminen tai nimipalvelinmuutos tai verkkotunnusrekisterin todistus	verkkotunnuksen haltijat (yritykset julkisyhteisöt muut)	1 223 000	1 388 000
Laatuvarmenteita tarjoavien varmentajien rekisteröintimaksu	toimintaa koskevan ilmoituksen rekisteröinti	varmentajat		
Sähköisen allekirjoituksen luomisvälineitä arvioivien tarkastuslaitosten nimeämis- ja tarkastuslaitosmaksut	tarkastuslaitosten nimeäminen ja lainvaatimuksen mukaisuuden arvioiminen	tarkastuslaitokset	-	-
Varmennemaksu	laatuvarmenteiden myöntämisen valvonta	varmentajat	14 000	15 000

2.1.2. Postitoiminnan valvontamaksu

Postipalvelulain 31 §:n mukaan liikenne- ja viestintäministeriö määrää Viestintäviraston suorittamasta valvonnasta postiyrittäjiltä perittävät, laissa tarkoitetun toiminnan liikevaihtoon suhteutetut maksut siten kuin valtion maksuperustelaisissa säädetään. Maksujen suuruus on määrättävä siten, että ne kattavat viranomaistoiminnasta aiheutuneet kustannukset. Edelleen lain 32 f §:n mukaan valvontamaksua määrättäessä on otettava huomioon myös Viestintävirastolle postinkulun varmistustehtävistä aiheutuneet kustannukset.

Viestintäviraston maksuista annetun liikenne- ja viestintäministeriön asetuksen (1126/2002, jäljempänä maksuasetus) 19 §:ssä maksuvelvoite täsmennetään siten, postiyrittäjiltä säädetään perittäväksi vuosittaista valvontamaksua, jonka suuruus on 2,46 promillea postiyrittäjien postitoiminnan vuosittaisesta liikevaihdosta, kuitenkin vähintään 1 681,85 euroa. Toiminnan aloitusvuonna postitoiminnan harjoittajan valvontamaksu

on 1 681,85 euroa ja toisena vuonna 8 409,40 euroa.

Edellä tarkoitettu liikevaihto on liikevaihto, joka on toteutunut kahta vuotta ennen valvontamaksun perimisvuotta. Postitoiminnaksi katsotaan sellainen postitoiminta, joka kuuluu postipalvelulain soveltamisalaan. Liikevaihtoon suhteutettua promillemäärää on pariin otteeseen asetuksen voimassaoloaikana korotettu.

Postitoiminnan valvontamaksuilla katetaan maksuasetuksen perustelumistion mukaan postihallinnon ohjauksen ja valvonnan kustannukset, mukaan lukien postihallinnon kansainvälisten järjestöjen jäsenmaksut sekä vuodesta 2002 alkaen myös postipalvelujen varmennusyksikön kustannukset.

Postitoiminnan valvontamaksu kuuluu maksuasetuksen 3 §:ssä lueteltuihin omakustannusperusteisiin suoritteisiin. Postitoiminnan valvontamaksusta säädettyä sen arviointiin olevan valtiosääntöoikeudelliselta luonteeltaan maksu.

Toistaiseksi postitoimintaa harjoittaa Suomessa ainoastaan Suomen Posti Oyj.

2.2. Kansainvälinen kehitys sekä ulkomaisten ja EU:n lainsäädäntö

Kansainvälisen vertailu Viestintävirastoa vastaavien virastojen toiminnan rahoittamisesta tehtiin Viestintäviraston, Ruotsin PTS:n (Post- och telestyrelsen), Norjan PT:n (Post- og teletilsynet) sekä Ranskan ART:n (Autorité de régulation des télécommunications) välillä.

Rahoitusmuodot virastotasolla

Oheisessa taulukossa esitetään tiedot toiminnan rahoituksesta vuosilta 2003 (toteutu-

nut) ja 2004 (budjetoitu). Vuoden 2003 osalta ensimmäisessä sarakkeessa on maksujen toteutunut kertymä (M €) ja toisessa sarakkeessa kunkin rahoitusmuodon osuus (%) kokonaistulokertymästä. Vuoden 2004 osalta ensimmäisessä sarakkeessa on maksujen budjetoitu kertymä ja toisessa sarakkeessa ko. rahoitusmuodon osuus (%) viraston budjetoitusta kokonaistuotosta.

Taulukossa virastoista käytetään lyhenteitä: Viestintävirasto (FICORA (FI)), Post- och telestyrelsen, Ruotsi (PTS (SE)), Post- og teletilsynet, Norja (PT (NO)) ja Autorité de régulation des télécommunications, Ranska (ART (FR)).

	FICORA (FI)				PTS (SE)				PT (NO)				ART (FR)			
	2003		2004		2003		2004		2003		2004		2003		2004	
	M €	%	M €	%	M €	%	M €	%	M €	%	M €	%	M €	%	M €	%
Asiakkailta perittävät kiinteät maksut	19,50	75,48	15,95	42,40	14,09	24,82	17,36	27,18	20,2	94,4	20,2	94,4	100	555,56	NA	NA
Asiakkailta perittävät liikevaihtoon suhteutetut maksut	1,54	5,95	4,05	10,77	9,89	17,41	9,57	14,98	0	0	0	0	0	0	NA	NA
Valtion budjetista saatavat varat	0	0	6,03	16,04	24,97	43,97	23,56	36,89	1,2	5,6	1,2	5,6	(18)	0	NA	NA
Muut rahoitusmuodot	10,36	40,08	11,58	30,79	8,37	14,74	13,38	20,95	0	0	0	0	0	0	NA	NA
YHTEENSÄ	31,40	121,51	37,62	100	57,32	100,94	63,87	100	21,4	100	21,4	100	100	555,56	NA	NA

Yhteenveto kansainvälisestä vertailusta

Viestintäviranomaisten rahoitusrakenteiden vertailu on lähes mahdotonta tavalla, jossa luvut sellaisenaan olisivat täysin vertailukelpoisia. EU-lainsäädännön implementointi voi maakohtaisesti vaihdella tavalla, mikä heijastuu lopulta myös maksujen perimiseen. Myös viranomaisten tehtävät vaihtelevat maittain, millä on erityisen suuri merkitys virastojen tietoja kokonaisuutena tarkasteltaessa.

Kaikkien vertailussa mukana olleiden viestintäviranomaisten toiminta rahoitetaan markkinoilta kerättävillä maksuilla. Käytännössä eroja on maksujen perimisessä ja varojen kierrätyksessä sekä erilaisten maksujen luonteissa ja suuruuksissa. Oma lukunsa ovat kansalliset erityistehtävät, joita rahoitetaan suoraan valtion budjetista; erityisesti Ruotsin PTS:llä on tällaisia tehtäviä.

Viestintäviraston toiminnan rahoituskäy-

tännöt eivät yleisesti ottaen merkittävästi poikkea muiden eurooppalaisten sisarvirastojen tavoista rahoittaa oma toimintansa. Jos erityistehtävät – jollaiseksi Suomessa voidaan laskea televisiomaksuhallinto ja verkotunnushallinto – jätetään vaille huomiota, on rahoitus hoidettu eri maissa hyvinkin pitkälle samalla tavalla. Maksajia ovat pääsääntöisesti toimialan yritykset, jotka käyttävät viestinnän resursseja (taajuudet ja numerot) tai joiden toiminta työllistää viranomaisia (toiminnan valvonta ja ohjeistus). Ruotsin PTS:n rahoitusrakenteessa vuodelle 2004 PTS on budjetoitu suoraan valtion budjetista saatavaksi 23,56 M €, mikä on lähes 37 % budjetoituista tuotoista. PTS rahoittaa noin 90 % toiminnastaan operaattoreilta ja luvanhaltijoilta perittävillä maksuilla.

Kerätyn aineiston perusteella voidaan havaita, että huolimatta yhtenäisestä taustalla vaikuttavasta EU-lainsäädännöstä, joitakin

eroja maksurakenteissa kansallisella tasolla kuitenkin ilmenee. Uusien tehtävien, kuten tietoturvatehtävien rahoittamisessa käytännöt voivat vaihdella suurestikin.

2.3. Nykytilan arviointi

Postitoiminnan valvontamaksun arvioitiin sitä säädettyä olevan valtiosääntöoikeudelliselta luonteeltaan maksu. Perustuslakivaliokunnan edellä mainittujen kannanottojen valossa asiaa on kuitenkin ollut tarpeen arvioida uudelleen tehtävää varten erikseen asetussa työryhmässä. Tässä uudelleenarvioinnissa tultiin siihen johtopäätökseen, että kyseessä on valtiosääntöoikeudellisesti vero, jolloin tästä verosta tulisi säätää lailla. Lain tulisi sisältää säännökset verovelvollisuuden ja veron suuruuden perusteista sekä verovelvollisen oikeusturvasta.

3. Esityksen tavoitteet ja keskeiset ehdotukset

3.1. Tavoitteet

Esityksen tavoitteena on postitoiminnan valvontamaksun uudistaminen siten, että sen säätämisen toteuttamisessa otettaisiin huomioon eduskunnan perustuslakivaliokunnan erityisesti lausunnoissaan PeVL 61/2002 ja PeVL 3/2003 tekemät linjaukset tietynlaisten maksujen valtiosääntöoikeudellisesta veronluonteisuudesta. Sääntelyllä pyrittäisiin täyttämään perustuslain 81 §:n 1 momentissa verolaeille asetetut vaatimukset.

3.2. Keskeiset ehdotukset

Postitoiminnan valvontamaksun veronluonteisuudesta johtuen postipalvelulakiin ehdotetaan muutosta, jolla nykyisin maksuasetukseen sisältyvät postitoiminnan valvontamaksua koskevat säännökset nostettaisiin lain tasolle.

Säännöksiä ehdotetaan täsmennettäväksi siten, että niistä ilmenevät selkeästi verovelvollisuuden ja veron suuruuden perusteet, verovelvollisten oikeusturva ja verovelvollisten piiri. Muista yksityiskohdista voitaisiin tarvittaessa säätää asetuksella, mistä ehdotetaan erillistä valtuutussäännöstä lain tasolla. Sa-

malla säännöksiä ehdotetaan uudistettaviksi ja ajanmukaistettaviksi muun muassa maksun suuruuden ja määräytymisen sekä eräiden muiden yksityiskohtien osalta.

4. Esityksen vaikutukset

Postipalvelulain muutoksella ei arvioida olevan suoria taloudellisia vaikutuksia. Maksun suuruus säilyy entisenä ja maksujen keräämiseen tai maksuvelvollisten piiriin ei ehdoteta sisällöllisiä muutoksia.

Postitoiminnan valvontamaksun kokonaiskertymä vuonna 2006 arvioidaan olevan 1 277 000 euroa ja maksu liittyy veromomenttiin 11.19.04. Vastaavat menot on merkitty momentille 31.70.21. Postitoiminnan valvontamaksun tulot on otettu huomioon Viestintäviraston toimintamenomomentin mitoituksessa.

Esityksellä ei arvioida olevan myöskään suoria vaikutuksia viranomaisten toimintaan, ympäristövaikutuksia tai yhteiskunnallisia vaikutuksia.

5. Asian valmistelu

5.1. Valmisteluvaiheet ja -aineisto

Liikenne- ja viestintäministeriö asetti 19. päivänä joulukuuta 2003 työryhmän, jonka tehtävänä oli laatia selvitys Viestintäviraston maksullisen toiminnan rahoituksen ja Viestintäviraston maksujen uudistamistarpeista. Selvityksen tuli tehtävänannon mukaan sisältää suunnitelma selvityksen pohjalta tarvittavien toimenpiteiden toteuttamisesta. Työryhmän tuli kuulla Viestintävirastoa ja tehtäviensä hoitamisen kannalta tarpeellisessa laajuudessa muita kuin työryhmässä edustettuna olevia viestintähallinnon asiakkaita, viestintäpalveluiden käyttäjiä sekä muita asian tuntijoita. Työryhmän tuli tehdä tarpeelliset ehdotukset toimenpiteiksi 30 päivään marraskuuta 2004 mennessä. Työryhmän jäseniksi pyydettiin edustus liikenne- ja viestintäministeriön lisäksi valtiovarainministeriöstä, Viestintävirastosta, Digita Oy:stä, FiCom ry:stä, Suomen Posti Oyj:stä, Yleisradio Oy:stä ja Suomen Televisioiden Liitosta.

Työryhmä kävi läpi kaikki Viestintäviraston perimät maksut, ja arvioi niiden uudista-

mistarpeita. Työryhmä esitti, että postipalvelulain postitoiminnan valvontamaksua koskevaa sääntelyä tulisi muuttaa tässä esityksessä tarkemmin määritellyllä tavalla.

5.2. Lausunnot ja niiden huomioon ottaminen

Maksutyöryhmän raportista, jonka liitteenä oli luonnos tästä hallituksen esityksestä, pyydettiin lausunnot seuraavilta tahoilta: Alma Media Oyj, Digita Oy, Electronic Frontier Finland ry., Elisa Oyj, Finnet -liitto ry, Helsingin kauppakamari, Keskuskauppakamari, Kuluttajat – Konsumenterna ry, Kuluttajavirasto, MTV Oy, oikeusministeriö, Suomen Internet –yhdistys (SIY ry.), Suomen kuluttajaliitto, Suomen Posti Oyj, Suomen Televisioiden Liitto, Suomen Yrittäjät, TeliaSonera Finland Oyj, Teollisuuden ja työnantajain keskusliitto ry., Tietoliikenteen ja tietotekniikan keskusliitto FiCom ry., valtiovarainministeriö, Viestintävirasto ja Yleisradio Oy.

Lausunnot saatiin seuraavilta tahoilta: Digita Oy, Suomen Televisioiden Liitto, Viestintävirasto, Electronic Frontier Finland ry., Suomen kuluttajaliitto, Elinkeinoelämän keskusliitto, ISOC Finland –Suomen Internet –yhdistys, Suomen Posti Oyj, Yleisradio Oy, TeliaSonera Finland Oyj, FiCom ry, MTV Oy (Alma Media Oyj), Helsingin kauppakamari, Kuluttajavirasto, Kuluttajat-Konsumenterna ry, valtiovarainministeriö,

Suomen Yrittäjät ry ja oikeusministeriö. Lisäksi IT Secman toimitti omasta aloitteestaan lausunnon.

Suurimmalla osalla lausunnonantajista ei ollut lausuttavaa postipalvelulain muuttamista koskevasta asiasta. Digita Oy, FiCom ry, Viestintävirasto ja Suomen Posti Oyj puolsivat lausunnoissaan esitystä. Suomen Posti Oyj:n mukaan työryhmän esitys postipalvelulain muuttamisesta selkeyttää merkittävästi nykyistä sääntelyä. Esityksen mukaan lakiin tulisi selkeät määrittelyt mm. valvontamaksun suuruudesta ja sen määräytymisen perusteena olevasta liikevaihdosta. Posti toivoi, että esityksen mukainen muutos postipalvelulakiin voitaisiin toteuttaa mahdollisimman nopeasti.

Oikeusministeriö yhtyi työryhmän näkemukseen maksun veronluonteisuudesta ja totesi, että säännökset näyttäisivät pääosin täyttävän perustuslain 81 §:n 1 momentin vaatimukset. Oikeusministeriö kiinnitti kuitenkin huomiota säännöksiin maksuvelvollisuudesta tilanteissa, joissa postitoiminta päättyy kesken kauden ja esitti niiden uudelleen muotoilua. Säännöksessä tulisi rajata maksuvelvollisuus koskemaan vain toiminnan harjoittamiskauksia ja Viestintäviraston toimivalta tulisi rajata vastaavasti. Oikeusministeriön lausunnossaan esittämät näkemykset ja muutosehdotukset on pyritty toteuttamaan ja ottamaan huomioon lopullisessa esityksessä sellaisinaan.

YKSITYISKOHTAISET PERUSTELUT

1. Lakiehdotuksen perustelut

31 §. *Postitoiminnan valvontamaksut.* Postitoiminnan valvontamaksuja koskevat ehdotukset johtuvat pääasiassa siitä, että kyseisten maksujen on katsottu olevan valtiosääntöoikeudelliselta luonteeltaan veroja. Näin ollen nykyisin maksuasetukseen sisältyvä sääntely tulee nostaa lain tasolle, ja sen tulee muutenkin täyttää verolaeilta edellytettävät vaatimukset. Kysymys on pääasiassa lakiteknisistä muutoksista, jonka yhteydessä tehdään kuitenkin myös joitakin maksun perimisen ajantasaistamista koskevia muutosehdotuksia.

Koska verot on tuloutettava valtion talousarvioon, säädettävä maksu tuloutetaan valtion talousarvioon ja tarkoitus on, että vastaava määräraha osoitetaan Viestintävirastolle. Olisi erittäin tärkeää varmistaa, että postitoiminnan valvontamaksulla kerättävät varat ohjattaisiin lyhentämättöminä kattamaan Viestintäviraston toiminnasta aiheutuvia kuluja.

Ehdotetun pykälän mukaan toimiluvan varaista postitoimintaa harjoittava yritys on velvollinen suorittamaan Viestintävirastolle vuotuinen postitoiminnan valvontamaksun. Postiyrityksiltä perittävät valvontamaksut vastaavat niitä kokonaiskustannuksia, jotka aiheutuvat Viestintävirastolle postipalvelulaissa säädettyjen postiyrityksiä koskevien tehtävien hoitamisesta.

Ehdotetussa pykälässä säädetään postipalveluyritysten velvollisuudesta maksaa postitoiminnan valvontamaksua. Postipalvelulain 3 §:n 6 kohdan mukaan postiyrityksellä tarkoitetaan lain 6 §:ssä tarkoitettua toimiluvan haltijaa. Maksuvelvollisten piiri rajautuu siten tämän määritelmän mukaisesti. Säännöksessä todetaan myös periaate, että maksun tarkoituksena on kattaa Viestintävirastolle laissa säädettyjen tehtävien toteuttamisesta aiheutuvat kustannukset, eikä sen avulla ole tarkoitus kerätä ylijäämää.

Ehdotetun postitoiminnan valvontamaksun

perusteena ovat ne suoritteet, joita Viestintävirasto lain nojalla tuottaa postiyrityksille. Näitä suoritteita ovat:

1) postipalvelulain soveltamisalaan kuuluvan postitoiminnan valvonta,

2) postipalvelulain mukainen hinnoittelun valvonta

3) perillesaamattomien postilähetysten käsittely,

4) postiyritysten jakelusuunnitelmaa ja postin jakelua koskevien valitusten käsittely ja ratkaiseminen, sekä

5) Maailman postiliiton (Universal Postal Union, UPU) kansainvälisiin postisopimuksiin liittyvät hallinto- ja jäsenyystehtävät ja tähän liittyvät maksuvelvoitteet.

Maailman postiliiton jäsenyysvelvoitteisiin kuuluu jäsenmaksu, jonka tämänhetkinen suuruus on noin 280 000 euroa vuodessa. Tämän maksun maksaa Viestintävirasto.

Postiyrityksiltä perittävien maksujen ehdotetaan vastaavan niitä kokonaiskustannuksia, jotka aiheutuvat suoritteiden tuottamisesta. Maksun perusteena olevat kokonaiskustannukset laskettaisiin samoin kuin valtion maksuperustelain mukaisissa maksuissa. Kustannuksiin laskettaisiin ensinnäkin suoritteiden tuottamisesta aiheutuvat erilliskustannukset. Erilliskustannuksiin kuuluvat esimerkiksi suoritteiden tuottamiseen kohdistuvan henkilötöiden osuus, suoritteiden tuottamisessa käytettävät hyödykkeet, kuten tietojärjestelmät tai kopiointi. Kokonaiskustannuksiin laskettaisiin erilliskustannusten ohella suoritteiden tuottamiseen kohdistuva osuus hallinto-, toimitala- ja pääomakustannuksista. Maksu vastaisi siten suuruudeltaan valtion maksuperustelaissa tarkoitettua suoritteiden omakustannusarvoa.

31 a §. *Postitoiminnan valvontamaksun suuruus.* Ehdotetun 1 momentin mukaan postitoiminnan valvontamaksun suuruus on 0,0025 % postiyrityksen Suomessa harjoittaman toimiluvanvaraisen postitoiminnan kaksi vuotta ennen maksun perimisvuotta päättyneen tilikauden liikevaihdosta, kuitenkin

kin vähintään 2000 euroa.

Ehdotetun postitoiminnan valvontamaksun suuruus vastaa maksuasetuksen 19 §:ssä säädetyn ja tällä ehdotuksella kumottavaksi esitetävän maksun suuruutta. Maksujen suuruuksia on kuitenkin pyöristetty hieman nykyisestä määrästä ylöspäin selkeisiin kokonaislukuihin. Muutoksella ei muutoin tehdä maksujen korotuksia tai muita kustannus- tai tulopuoleen vaikuttavia sisällöllisiä muutoksia. Koska postitoiminta tällä hetkellä on varsin vakiintunutta sekä tulojen että menojen osalta, voidaan arvioida, että asetettu taso on oikea myöskin tulevaisuudessa. Myös laskutuskautien määrää koskeva sääntely nostetaan maksuasetuksesta lain tasolle. Sääntelyllä on edelleen tarkoitus säilyttää nykyinen tilanne, jonka mukaan laskutus tapahtuu neljä kertaa vuodessa.

Vähimmäismäärän säätäminen postitoiminnan valvontamaksulle on nähty tarpeelliseksi, koska pienimuotoisen toiminnan valvomisesta aiheutuu aina kuluja Viestintävirastolle.

Ehdotettu 2 momentti koskee tilannetta, jossa markkinoille tulisi uusi postitoiminnan harjoittaja. Uuden toimijan osalta ensimmäisen ja toisen toimintavuoden maksut ehdotetaan määriteltäväksi kiinteästi siten, että ensimmäisen vuoden maksu on ensimmäisessä momentissa säädetty minimimaksu ja toisen vuoden maksu siihen nähden viisinkertainen. Toiminnan aloitusvuonna uuden postiyrityksen on siten maksettava kiinteä valvontamaksu 2000 euroa ja toisena vuonna kiinteä valvontamaksu 10 000 euroa. Kolmannesta toimintavuodesta eteenpäin uuden postiyrityksen valvontamaksu lasketaan 1 momentissa tarkoitettulla tavalla. Ehdotetulla säännöksellä on tarkoitus helpottaa mahdollisten uusien toimijoiden tulemistä postipalvelumarkkinoille. Tällä hetkellä Suomessa on ainoastaan yksi toimiluvan haltija, Suomen Posti Oyj.

Ehdotettuun 31 a §:n 4 momenttiin sisältyvät tarkentavat säännökset menettelystä niissä tapauksissa, joissa postitoiminta päättyy kesken laskutuskauten tai joissa toiminta on luovutettu toiselle yritykselle. Jos postitoiminta päättyy kokonaan kesken laskutuskauten, Viestintäviraston tulee määrätä maksun suuruus postitoiminnan harjoittamisen ajalta.

Jos postitoiminta on maksun perusteena olevan tilikauden ja maksun eräpäivän välisenä aikana luovutettu toiselle yritykselle, Viestintäviraston tulee määrätä maksun eräpäivänä toimintaa harjoittavan yrityksen maksun suuruus ottaen huomioon luovutetun postitoiminnan maksun perusteena olevalta tilikaudelta vahvistettu liikevaihto.

Ehdotetun 5 momentin mukaan jos maksun perusteena olevan tilikauden päättymisen ja maksun eräpäivän välisenä aikana yrityksen konsernisuhteissa on tapahtunut muutoksia, maksun suuruus määräytyy sen perusteella, mikä yrityksen osuus on ollut maksun perusteena olevan tilikauden 1 momentissa tarkoitettujen postitoiminnan liikevaihdosta.

Ehdotetun 6 momentin mukaan jo perittyä maksua ei palauteta, vaikka yritys lopettaisi toimintansa ja ilmoittaisi 1 momentissa tarkoitettujen toiminnan lopettamisesta kesken laskutuskauten.

31 b §. *Maksun määräytymisen perusteena oleva liikevaihto.* Ehdotetussa 1 momentissa todetaan, että jos postiyritys kuuluu kirjanpitolain (1336/1997) 1 luvun 6 §:n mukaiseen konserniin, postiyrityksen maksun perusteena on yrityksen osuus samaan konserniin kuuluvien maksuvelvollisten postiyritysten Suomessa harjoittaman toimiluvan varaisen postitoiminnan yhteisestä liikevaihdosta vähennettynä yhtiöiden keskinäisellä tästä toiminnasta syntyneellä liikevaihdolla. Maksu määräytyy samalla tavalla myös niissä tapauksissa, joissa emoyhtiö ei ole suomalainen.

Ehdotetussa momentissa säädetään tilanteesta, jossa yritys kuuluu konserniin. Tällöin yrityksen maksun pohjana ei käytetä suoraan sen omaa liikevaihtoa, vaan yrityksen osuutta samaan konserniin kuuluvien maksuvelvollisten yritysten Suomessa harjoittaman postipalvelulain mukaisen toiminnan yhteisestä liikevaihdosta. Tästä yhteisestä liikevaihdosta vähennetään yhtiöiden keskinäinen tästä toiminnasta syntynyt liikevaihto eli keskinäinen Suomessa harjoitetun postitoiminnan liikevaihto. Säännöksen tarkoituksena on kohdella yrityksiä tasapuolisesti siitä riippumatta, ovatko ne osana konsernirakennetta. Yritysryhmän yhteiseen liikevaihtoon ei lasketa lainkaan sellaisen yrityksen liikevaihtoa, joka ei harjoita Suomessa postitoimintaa. Maksun ehdotetaan määräytyvän samalla tavalla

myös niissä tapauksissa, joissa emoyhtiö ei ole suomalainen. Säännöksellä pyritään vaurutamaan tilanteeseen, jossa yritys kentällä olisi useampia toimijoita, jolloin myös konsernitilanne voisi tulla ajankohtaiseksi. Toistaiseksi tällaista tilannetta ei ole näköpiirissä.

Ehdotetun 2 momentin mukaan liikenne- ja viestintäministeriön asetuksella voidaan antaa tarkempia säännöksiä siitä, miten maksun määräämiseksi tarpeelliset tiedot on ilmoitettava Viestintävirastolle. Kyseinen asetusenantovaltuus on välttämätön käytännön yksityiskohtien toteuttamiseksi ja riittävän menettelytapojen joustavuuden varmistamiseksi.

31 c §. *Postitoiminnan valvontamaksun määrääminen ja periminen.* Ehdotetun 1 momentin mukaan postitoiminnan valvontamaksun määrää maksettavaksi Viestintävirasto. Tarkempia säännöksiä maksun täytäntöönpanosta voidaan antaa liikenne- ja viestintäministeriön asetuksella.

Ehdotettuun 31 c §:n 1 momenttiin ehdotetaan laintasolle säännöksiä maksun perimisestä vuosittain neljässä erässä ja ehdotettuun 2 momenttiin säännöksiä Viestintäviraston oikeudesta saada tietoja sekä postitoimintaa harjoittavien velvollisuudesta toimittaa tietyt tiedot Viestintävirastolle.

Ehdotetun 3 momentin mukaan postitoiminnan valvontamaksu saadaan periä ilman tuomiota tai päätöstä siinä järjestyksessä kuin verojen ja maksujen perimisestä ulosottoon annetussa laissa (367/1961) säädetään. Momentissa ehdotetaan säädettäväksi myös viivästyskorosta ja viivästysmaksusta. Sääntely on vastaavanlainen kuin valtion maksuperusteasetuksen (211/1992) 3 §:ssä. Ellei maksua ole maksettu viimeistään eräpäivänä, maksamattomalle määrälle peritään viivästyskorkoa. Viivästyskorko maksetaan korkolain (633/1982) 4 §:ssä säädetyn korkokannan mukaisesti. Mainitun korkolain pykälän 1 momentissa säädetään viivästyskoron olevan suuruudeltaan seitsemän prosenttiyksikköä korkeampi kuin kulloinkin voimassa oleva viitekorko. Lisäksi 2 momentissa säädetään tilanteesta, jossa 1 momentin mukaan määräytyvä korko muodostuisi alemmaksi kuin eräpäivää edeltäneeltä ajalta maksettava korko. Viivästyskoron sijasta Viestintävirasto voi periä viiden euron suuruisen viivästysmaksun. Viivästysmaksua käytetään tilan-

teessa, jossa viivästyskoron määrä on pienempi kuin viisi euroa.

Verovelvollisen muutoksenhakuoikeus perustuu sekä verojen ja maksujen perimisestä ulosottoon annettun lain perustevalitusta koskeviin säännöksiin että postipalvelulain 38 §:ään.

2. Tarkemmat säännökset ja määräykset

Postipalvelulain 31 b §:n 2 momentin mukaan liikenne- ja viestintäministeriön asetuksella voidaan antaa tarkempia säännöksiä siitä, miten maksun määräämiseksi tarpeelliset tiedot on ilmoitettava Viestintävirastolle. Postipalvelulain 31 c §:n 1 momentin mukaan tarkempia säännöksiä maksun täytäntöönpanosta voidaan antaa liikenne- ja viestintäministeriön asetuksella. Kyseiset asetusenantovaltuudet ovat välttämättömiä käytännön yksityiskohtien toteuttamiseksi ja riittävän menettelytapojen joustavuuden varmistamiseksi.

3. Voimaantulo

Lain ehdotetaan tulevan voimaan 1 päivänä tammikuuta 2006.

4. Suhde perustuslakiin ja säätämisyjärjestys

Esityksessä ehdotetaan muutettavaksi postipalvelulakia. Ehdotusta on tarkasteltava erityisesti perustuslain 81 §:n valtion veroja ja maksuja koskevan sääntelyn kannalta. Esityksellä ei arvioida olevan vaikutuksia yksityiselämän suojan, elinkeinovapauden, norminantovaltuuksien, omaisuuden suojan tai sananvapauden näkökulmasta.

Esityksen valmisteluun vaikutti keskeisesti eduskunnan perustuslakivaliokunnan erityisesti lausunnoissaan PeVL 61/2002 ja PeVL 3/2003 tekemät linjaukset tietynlaisten maksujen valtiosääntöoikeudellisesta veronluonteisuudesta. Nämä perustuslakivaliokunnan kannanotot koskivat viestintämarkkinalailla säädettyä viestintämarkkinamaksua.

Rahasuorituksen valtiosääntöoikeudellinen luonne vaikuttaa niihin vaatimuksiin, joita perustuslaki kohdistaa suorituksesta säätämi-

sen tapaan. Valtion verosta säädetään perustuslain 81 §:n 1 momentin mukaan lailla, joka sisältää säännökset verovelvollisuuden ja veron suuruuden perusteista sekä verovelvollisen oikeusturvasta. Verolaista tulee yksiselitteisesti ilmetä verovelvollisuuden piiri. Lain säännösten tulee olla myös sillä tavoin tarkkoja, että lakia soveltavien viranomaisten harkinta veroa määrättäessä on sidottua. Valtion viranomaisten virkatoimien, palvelujen ja muun toiminnan maksullisuuden sekä maksujen suuruuden yleisistä perusteista säädetään perustuslain 81 §:n 2 momentin perusteella lailla. Eduskunnan perustuslakivaliokunnan vakiintuneen tulkintakäytännön mukaan valtiosääntöisille maksuille on ominaista, että ne ovat korvauksia tai vastikkeita julkisen vallan palveluista; muut rahasuoritukset valtiolle ovat sen sijaan veroja valtiosääntöoikeudellisessa mielessä. (PeVL 3/2003) Verojen ja maksujen olennainen ero liittyy siten maksujen vastikkeellisuuteen. Jos vastikesuhdetta ei ole, suoritus on valtiosääntöoikeudellisessa mielessä vero.

Perustuslakivaliokunnan nykyiset tulkintalinjat perustuslain 81 §:stä muotoutuivat valiokunnan lausunnoissa 61/2002 vp (viestintämarkkinlaki), 66/2002 vp (rautatielaki) ja 67/2002 vp (laki rahoitustarkastuksesta). Näissä lausunnoissa tarkennettiin rajanvetoa valtiosääntöoikeudellisen maksun ja veron välillä nimeämällä niitä lähtökohtia, joita on otettava huomioon vastikkeellisuuden arvioinnissa.

Perustuslakivaliokunta on lausunnoissaan hahmotellut seuraavia seikkoja, jotka maksun tulisi täyttää, jotta se olisi valtiosääntöoikeudelliselta luonteeltaan maksu eikä vero.

Ensinnäkin, niiden suoritteiden, joista maksu peritään, tulee olla jollakin tavalla yksilöitävissä. Perustuslaissa edellytetään lailla säädettäväksi yleisesti siitä, millaisista virkatoimista, palveluista ja tavaroista maksuja voidaan periä tai millaiset suoritteet ovat kokonaan maksuttomia. Samoin lailla on säädettävä maksujen suuruuden määrittämisessä noudatettavista periaatteista. Jos rahasuoritus sen sijaan peritään yleisesti jonkin toiminnan rahoittamiseen, kyseessä on valtiosääntöoikeudellisesti pikemminkin vero kuin maksu.

Toiseksi, rahasuorituksen maksun luonteen edellytyksenä ei ole täysi kustannusvasta-

vuus, maksun suuruuden ja määrätymispe-
rusteiden tulee kuitenkin säilyttää jokin yhteys suoritteen tuottamisesta aiheutuviin kustannuksiin. Mitä suuremmaksi ero maksun ja etenkin julkisoikeudelliseen tehtävään liittyvän suoritteen tuottamisesta aiheutuvien kustannusten välillä kasvaa, sitä lähempänä on pitää suoritusta valtiosääntöisenä verona.

Kolmanneksi, merkitystä voi olla myös sillä, onko asianomaisen suoritteen vastaanottaminen vapaaehtoista vai pakollista. Veron suuntaan viittaa, jos suoritusvelvollisuuden aiheuttamista suoritteista ei voi kieltäytyä ja velvollisuus koskee suoraan lain nojalla tietyt tunnusmerkit täyttäviä oikeussubjekteja.

Neljänneksi, rahasuorituksen mahdollisella rajoitetulla käyttötarkoituksella ei ole merkitystä suorituksen valtiosääntöoikeudellisen luonteen arvioinnissa. (PeVL 61/2002)

Perustuslakivaliokunta on sittemmin kiinnittänyt huomiota tulkintakäytännössä tapahtuneeseen muutokseen ja sen vaikutuksiin. Väylämaksulakia koskeneessa lausunnossaan valiokunta piti tärkeänä, että nykyisen väylämaksulainsäädännön suhde perustuslain 81 §:n tulkintakäytäntöön arvioitaisiin ja ryhdyttäisiin tarvittaessa toimiin sääntelyn saattamisesta vastaamaan nykyisen käytännön vaatimuksia (PeVL 46/2004 vp).

Postitoiminnan valvontamaksu

Postitoiminnan valvontamaksua tulee arvioida perustuslakivaliokunnan asettamien edellä mainittujen kriteerien mukaisesti, verraten maksua erityisesti perustuslakivaliokunnan viestintämarkkinamaksusta tekemiin johtopäätöksiin.

Maksua vastaavien suoritteiden yksilöitävyyden osalta asiaa voidaan arvioida seuraavasti. Postipalvelulain 31 §:ssä säädetään maksusta seuraavasti: ”Liikenne- ja viestintäministeriö määrää Viestintäviraston suorittamasta valvonnasta postiyrityksiltä perittävät, tässä laissa tarkoitetun toiminnan liikevaihtoon suhteutetut maksut siten kuin valtion maksuperustelaisissa (150/1992) säädetään. Maksujen suuruus on määrättävä siten, että ne kattavat viranomaistoiminnasta aiheutuneet kustannukset.” Perustuslakivaliokunta ei käsitellyt maksukysymystä lainkaan postipalvelulaista antamassaan lausunnossa

(PeVL 30/2001 vp). Postipalvelulain 31 §:n mukaan valvontamaksun suorite on Viestintäviraston suorittama valvonta. Maksuasetuksen perustelumuistion mukaan maksulla katetaan postihallinnon ja valvonnan kustannukset mukaan lukien postihallinnon kansainvälisten järjestöjen jäsenmaksut. Perustuslakivaliokunta perusteli viestintämarkkinamaksun veronluonteisuutta muun muassa sillä, että maksun avulla katetaan Viestintävirastolle tiettyjen laissa säädettyjen tehtävien hoitamisesta aiheutuvat kustannukset. Postitoiminnan valvontamaksu muistuttaa tässä suhteessa hyvin pitkälti viestintämarkkinamaksua, mikä viittaa valvontamaksun veronluonteisuuteen.

Siltä osin säilyttävätkö maksun suuruus ja määrätymisperusteet jonkin yhteyden suoritteeseen tuottamisesta aiheutuviin kustannuksiin asiaa voidaan arvioida seuraavasti. Viestintämarkkinamaksun osalta teleyritykset jaetaan maksuluokkiin. Postitoiminnan valvontamaksussa on ainoastaan yksi maksuluokka. Viestintämarkkinamaksun osalta perustuslakivaliokunta katsoi, että maksuvelvollisuus määrätään yleisin kriteerein kiinnittämättä maksun suuruutta yksilöllisesti mihinkään teleyrityksen vastaanottamiin suoritteisiin. Maksuvelvollisuuden katsottiin kytkeytyvän yleisesti Viestintäviraston tietynlaisen toiminnan rahoittamiseen, eikä kysymys näin ollen ollut Viestintäviraston erikseen yksilöitävissä oleviin suoritteisiin liittyvästä vastikkeesta. Maksun suuruuden määrätymisen perusteena olevalla teleyrityksen liikevaihdolla ei liioin ole perustuslakivaliokunnan mukaan välitöntä yhteyttä viraston tuolle yritykselle tuottamista suoritteista aiheutuviin kustannuksiin. Postitoiminnan valvontamaksu muistuttaa myöskin tässä suhteessa hyvin

pitkälti viestintämarkkinamaksua.

Siltä osin onko asianomaisen suoritteeseen vastaanottaminen pakollista vai vapaaehtoista, asiaa voidaan arvioida seuraavasti. Perustuslakivaliokunta on viestintämarkkinamaksun osalta todennut, että maksun suorittamisvelvollisuus syntyy suoraan lain nojalla tietynlaisen toiminnan harjoittamisesta. Myös postitoiminnan valvontamaksu tulee maksettavaksi, mikäli yritys harjoittaa tietynlaista toimintaa. Postitoiminnan harjoittamisen edellytyksenä on postipalvelulain 6 §:n mukainen toimilupa. Myöskin tämän perusteen osalta postitoiminnan valvontamaksu vastaa hyvin pitkälle viestintämarkkinamaksua.

Edellä mainituilla vastaavilla perusteilla kuin viestintämarkkinamaksusta on tullut säätää lain tasolla, myös postitoiminnan valvontamaksusta tulisi olla vastaava lain tasoinen säännös. Esityksessä ehdotetaan tämän kaltaista muutosta postipalvelulakiin.

Ehdotettu säännös on pyritty laatimaan mahdollisimman täsmällisesti ja tarkkarajaisesti sekä siten, että siitä ilmenee verovelvollisuuden ja veron suuruuden perusteet, verovelvollisten oikeusturva ja verovelvollisten piiri perustuslain 81 §:ssä edellytetyllä tavalla. Muista yksityiskohdista voitaisiin tarvittaessa säätää asetuksella, mistä ehdotetaan selvyyden vuoksi erillistä valtuutussäännöstä postipalvelulakiin.

Edellä kerrotuilla perusteilla hallitus katsoo, että lakiehdotukset voidaan käsitellä tavallisessa lainsäätämisyjärjestyksessä.

Edellä esitetyn perusteella annetaan Eduskunnan hyväksyttäväksi seuraava lakiehdotus:

Laki

postipalvelulain muuttamisesta

Eduskunnan päätöksen mukaisesti
muutetaan 6 päivänä huhtikuuta 2001 annetun postipalvelulain (313/2001) 31 §, sellaisena
 kuin se on laissa 1017/2001, sekä
lisätään lakiin uusi 31 a - 31 c § seuraavasti:

31 §

Postitoiminnan valvontamaksu

Postiyritys on velvollinen suorittamaan Viestintävirastolle vuotuisen postitoiminnan valvontamaksun. Postiyrityksiltä perittävien valvontamaksujen yhteismäärä vastaa niitä kokonaiskustannuksia, joita Viestintävirastolle aiheutuu tässä laissa säädettyjen postiyrityksiä koskevien tehtävien hoitamisesta.

31 a §

Postitoiminnan valvontamaksun suuruus

Postitoiminnan valvontamaksun suuruus on 0,0025 prosenttia postiyrityksen Suomessa harjoittaman toimiluvanvaraisen postitoiminnan sen tilikauden liikevaihdosta, joka on päättynyt kaksi vuotta ennen valvontamaksun perimistä, kuitenkin vähintään 2000 euroa.

Uudelta postiyritykseltä perittävä postitoiminnan valvontamaksu on ensimmäisenä toimintavuonna 2000 euroa ja toisena toimintavuonna 10 000 euroa. Kolmannen ja sitä seuraavien vuosien maksu määräytyy 1 momentissa säädetyllä tavalla.

Jos tilikausi poikkeaa kalenterivuodesta, muunnetaan liikevaihto vuoden liikevaihtoa vastaavaksi kertomalla se luvulla 12 jaettuna tilikauden kuukausien määrällä.

Jos 1 momentissa tarkoitettu postitoiminta päättyy kokonaan kesken laskutuskauden, Viestintäviraston tulee määrätä maksun suuruus 1 momentissa tarkoitettua postitoiminnan harjoittamisen ajalta. Jos 1 momentissa

tarkoitettu postitoiminta on maksun perusteena olevan tilikauden ja maksun eräpäivän välisenä aikana luovutettu toiselle yritykselle, Viestintäviraston tulee määrätä maksun eräpäivänä toimintaa harjoittavan yrityksen maksun suuruus ottaen huomioon luovutetun 1 momentissa tarkoitettua postitoiminnan vahvistettu liikevaihto maksun perusteena olevalta tilikaudelta.

Jos maksun perusteena olevan tilikauden päättymisen ja maksun eräpäivän välisenä aikana on tapahtunut muutoksia yrityksen konsernisuhteissa, maksun suuruus määräytyy sen perusteella, mikä yrityksen osuus on ollut maksun perusteena olevan tilikauden 1 momentissa tarkoitettua postitoiminnan liikevaihdosta.

Perittyä maksua ei palauteta, vaikka yritys lopettaisi 1 momentissa tarkoitettua postitoiminnan tai sen toimilupa peruutettaisiin kesken laskutuskauden.

31 b §

Maksun määräytymisen perusteena oleva liikevaihto konsernissa

Jos postiyritys kuuluu kirjanpitolain (1336/1997) 1 luvun 6 §:n mukaiseen konserniin, postiyrityksen maksun perusteena on yrityksen osuus samaan konserniin kuuluvien maksuvelvollisten postiyritysten Suomessa harjoittaman postitoiminnan yhteisestä liikevaihdosta vähennettynä yhtiöiden keskinäisellä tästä toiminnasta syntyneellä liikevaihdolla. Maksu määräytyy tällä tavoin myös niissä tapauksissa, joissa emoyhtiö ei ole

suomalainen.

Liikenne- ja viestintäministeriön asetuksella voidaan antaa tarkempia säännöksiä siitä, miten maksun määräämiseksi tarpeelliset tiedot on ilmoitettava Viestintävirastolle.

31 c §

Postitoiminnan valvontamaksun määrääminen ja periminen

Postitoiminnan valvontamaksu peritään vuosittain neljässä erässä. Postitoiminnan valvontamaksun määrää maksettavaksi Viestintävirasto. Tarkempia säännöksiä maksun täytäntöönpanosta voidaan antaa liikenne- ja viestintäministeriön asetuksella.

Viestintävirastolla on oikeus saada postiyritykseltä maksun määräämistä varten tieto yrityksen Suomessa harjoittaman 31 a §:ssä tarkoitetun postitoiminnan kaksi vuotta ennen maksun perimisvuotta päättyneen tilikauden liikevaihdosta. Konserniin kuuluvien postiyritysten tulee lisäksi toimittaa Viestintävirastolle selvitys siitä, mitkä konsernin yritysten keskinäisestä postitoiminnasta syntyneet erät on 31 b §:n 1 momentin mukaisesti vähennetty postitoiminnan liikevaihdosta. Postiyrityksen tulee toimittaa tiedot Vie-

sintävirastolle kuukauden kuluessa tilinpäätöksen vahvistamisesta. Liitteenä tulee toimittaa jäljennös vahvistetusta tilinpäätöksestä ja konsernitilinpäätöksestä.

Postitoiminnan valvontamaksu saadaan periä ilman tuomiota tai päätöstä siinä järjestyksessä kuin verojen ja maksujen perimisestä ulosottoimin annetussa laissa (367/1961) säädetään. Jollei maksua suoriteta viimeistään eräpäivänä, maksamattomalle määrälle peritään vuotuista viivästyskorkoa korkolain (633/1982) 4 §:ssä tarkoitetun korkokannan mukaan. Viivästyskoron sijasta viranomaisen voi periä viiden euron suuruisen viivästysmaksun, jos viivästyskoron määrä jää tätä pienemmäksi.

Tämä laki tulee voimaan päivänä kuuta 20.

Tällä lailla kumotaan Viestintäviraston maksuista 11 päivänä joulukuuta 2002 annetun liikenne- ja viestintäministeriön asetuksen (1126/2002) 19 §.

Ennen tämän lain voimaantuloa voidaan ryhtyä lain täytäntöönpanon edellyttämiin toimiin.

Helsingissä 27 päivänä toukokuuta 2005

Tasavallan Presidentti

TARJA HALONEN

Liikenne- ja viestintäministeri *Leena Luhtanen*

*Liite
Rinnakkaistekstit*

Laki

postipalvelulain muuttamisesta

Eduskunnan päätöksen mukaisesti
muutetaan 6 päivänä huhtikuuta 2001 annetun postipalvelulain (313/2001) 31 §, sellaisena
kuin se on laissa 1017/2001, sekä
lisätään lakiin uusi 31 a - 31 c § seuraavasti:

Voimassa oleva laki

31 §

Valvontamaksut

Liikenne- ja viestintäministeriö määrää Viestintäviraston suorittamasta valvonnasta postiyriyksiltä perittävät, tässä laissa tarkoitetun toiminnan liikevaihtoon suhteutetut maksut siten kuin valtion maksuperustelaissa (150/1992) säädetään. Maksujen suuruus on määrättävä siten, että ne kattavat viranomaistoiminnasta aiheutuneet kustannukset.

Ehdotus

31 §

Postitoiminnan valvontamaksu

Postiyritys on velvollinen suorittamaan Viestintävirastolle vuotuisen postitoiminnan valvontamaksun. Postiyriyksiltä perittävien valvontamaksujen yhteismäärä vastaa niitä kokonaiskustannuksia, joita Viestintävirastolle aiheutuu tässä laissa säädettyjen postiyriyksiiä koskevien tehtävien hoitamisesta.

31 a §

Postitoiminnan valvontamaksun suuruus

Postitoiminnan valvontamaksun suuruus on 0,0025 prosenttia postiyriyksen Suomessa harjoittaman toimiluvanvaraisen postitoiminnan sen tilikauden liikevaihdosta, joka on päättynyt kaksi vuotta ennen valvontamaksun perimistä, kuitenkin vähintään 2000 euroa.

Uudelta postiyriykseltä perittävä postitoiminnan valvontamaksu on ensimmäisenä

toimintavuonna 2000 euroa ja toisena toimintavuonna 10 000 euroa. Kolmannen ja sitä seuraavien vuosien maksu määräytyy 1 momentissa säädetyllä tavalla.

Jos tilikausi poikkeaa kalenterivuodesta, muunnetaan liikevaihto vuoden liikevaihtoa vastaavaksi kertomalla se luvulla 12 jaettuna tilikauden kuukausien määrällä.

Jos 1 momentissa tarkoitettu postitoiminta päättyy kokonaan kesken laskutuskauden, Viestintäviraston tulee määrätä maksun suuruus 1 momentissa tarkoitetun postitoiminnan harjoittamisen ajalta. Jos 1 momentissa tarkoitettu postitoiminta on maksun perusteena olevan tilikauden ja maksun eräpäivän välisenä aikana luovutettu toiselle yritykselle, Viestintäviraston tulee määrätä maksun eräpäivänä toimintaa harjoittavan yrityksen maksun suuruus ottaen huomioon luovutetun 1 momentissa tarkoitetun postitoiminnan vahvistettu liikevaihto maksun perusteena olevalta tilikaudelta.

Jos maksun perusteena olevan tilikauden päättymisen ja maksun eräpäivän välisenä aikana on tapahtunut muutoksia yrityksen konsernisuhteissa, maksun suuruus määräytyy sen perusteella, mikä yrityksen osuus on ollut maksun perusteena olevan tilikauden 1 momentissa tarkoitetun postitoiminnan liikevaihdosta.

Perittyä maksua ei palauteta, vaikka yritys lopettaisi 1 momentissa tarkoitetun postitoiminnan tai sen toimilupa peruutettaisiin kesken laskutuskauden.

31 b §

Maksun määräytymisen perusteena oleva liikevaihto konsernissa

Jos postiyritys kuuluu kirjanpitolain (1336/1997) 1 luvun 6 §:n mukaiseen konserniin, postiyrityksen maksun perusteena on yrityksen osuus samaan konserniin kuuluvien maksuvelvollisten postiyritysten Suomessa harjoittaman postitoiminnan yhteisestä liikevaihdosta vähennettynä yhtiöiden keskinäisellä tästä toiminnasta syntyneellä liikevaihdolla. Maksu määräytyy tällä tavoin myös niissä tapauksissa, joissa emoyhtiö ei ole suomalainen.

Liikenne- ja viestintäministeriön asetuksella voidaan antaa tarkempia säännöksiä siitä, miten maksun määrittämiseksi tarpeelliset tiedot on ilmoitettava Viestintävirastolle.

31 c §

Postitoiminnan valvontamaksun määrittäminen ja periminen

Postitoiminnan valvontamaksu peritään vuosittain neljässä erässä. Postitoiminnan valvontamaksun määrää maksettavaksi Viestintävirasto. Tarkempia säännöksiä maksun täytäntöönpanosta voidaan antaa liikenne- ja viestintäministeriön asetuksella.

Viestintävirastolla on oikeus saada postiyrittäjiltä maksun määrittämistä varten tieto yrityksen Suomessa harjoittaman postitoiminnan kaksi vuotta ennen päättynyttä tilikautta toteutuneesta liikevaihdosta. Konserniin kuuluvien postiyritysten tulee lisäksi toimittaa Viestintävirastolle selvitys siitä, mitkä konsernin yritysten keskinäisestä postitoiminnasta syntyneet erät on 31 b §:n 1 momentin mukaisesti vähennetty postitoiminnan liikevaihdosta. Postiyrittäjien tulee toimittaa tiedot Viestintävirastolle kuukauden kuluessa tilinpäätöksen vahvistamisesta. Liitteenä tulee toimittaa jäljennös vahvistetusta tilinpäätöksestä ja konsernitilinpäätöksestä.

Postitoiminnan valvontamaksu saadaan periä ilman tuomiota tai päätöstä siinä järjestyksessä kuin verojen ja maksujen perimisestä ulosottoihin annetussa laissa (367/1961) säädetään. Jollei maksua suoriteta viimeistään eräpäivänä, maksamattomalle määrälle peritään vuotuista viivästyskorkoa korkolain (633/1982) 4 §:ssä tarkoitetun korkokannan mukaan. Viivästyskoron sijasta viranomaisen voi periä viiden euron suuruisen viivästysmaksun, jos viivästyskoron määrä jää tätä pienemmäksi.

Tämä laki tulee voimaan päivänä kuuta 20.

Tällä lailla kumotaan Viestintäviraston maksuista 11 päivänä joulukuuta 2002 an-

Voimassa oleva laki

HE 67/2005 vp
Ehdotus

19

netun liikenne- ja viestintäministeriön asetuksen (1126/2002) 19 §.

Ennen tämän lain voimaantuloa voidaan ryhtyä lain täytäntöönpanon edellyttämiin toimiin.
